

Medicinformbrug steget kraftigt efter liberalisering

Siden liberaliseringen i 2001 er forbruget af liberaliseret håndkøbsmedicin steget med 56 procent, og der berettes oftere om afhængighed og skader som følge af overforbrug af liberaliseret håndkøbsmedicin. Alligevel retter Dansk Erhverv grundløse anklager mod Apotekerforeningen for manipulation, fordi Dansk Erhverv sammen med Lægemiddelstyrelsen selv kun har valgt at se på omsætningstal siden 2006 - og dermed behændigt undgår at tage den kraftige vækst i forbruget de første fem år efter liberaliseringen i betragtning. Faktum er, at håndkøbsliberaliseringen har givet en kraftig stigning i forbruget af håndkøbslægemidler og problemer med overforbrug og fejlbrug af medicin, slår Apotekerforeningen fast.

Lægemiddelstyrelsen har i en analyse fra oktober 2011 peget på en beskeden stigning i salget af håndkøbsmedicin de sidste 4 år (fra 2006 til 2010) - selv om håndkøbsmedicinen blev liberaliseret til salg i supermarkeder, kiosker og på tankstationer allerede i 2001. Chef i Lægemiddelstyrelsen, Karsten Jørgensen, udlægger i Ugeskrift for Læger analysen som: »Der er intet, der tyder på, at den frygt, der har været siden tidernes morgen, om, at jo flere steder hvor du kan købe lægemidler, jo mere stiger forbruget, holder vand«.

Den konklusion holder på ingen måde stik, viser Apotekerforeningens gennemgang af tallene. »Lægemiddelstyrelsen konkluderer, at salget ikke er steget de sidste fire år, og at der derfor ikke er noget at bekymre sig om. Det er i mine øjne misvisende. Liberaliseringen trådte i kraft for 10 år siden og medførte en voldsom stigning i forbruget af håndkøbsmedicin,« siger Niels Kristensen, formand for Danmarks Apotekerforening, til 24timer.

Fakta: kraftig stigning siden 2001 - med problemer

Tallene viser nemlig, at forbruget af de håndkøbslægemidler, der i 2001 blev liberaliseret til salg i detailhandelen, i perioden 2001 til 2010 er steget med 56 procent (målt i døgndoser). Ser man bort fra Hjertemagnyl, og Hjerdyl (der i 2007 igen blev gjort apoteksforbeholdt) blev der i 2010 endda i alt solgt 96 procent mere liberaliseret håndkøbsmedicin end i 2001.

Tallene viser også, at

- forbruget af nikotinmidler (målt i døgndoser) er steget med 112 procent siden liberaliseringen - men hele stigningen er sket i detailhandelen, mens apotekernes salg er faldet med 10 procent - og stadig flere bruger nikotinmidler længere end de anbefalede 6 måneder og stadig flere angiver selv at være blevet afhængige af midlerne
- forbruget af næsespray mod forkølelse er steget med 37 procent siden liberaliseringen - men hele stigningen er sket i detailhandelen, mens apotekernes salg er faldet med 28 procent - og øre-, næse- og halsspecialister melder oftere om patienter med skader på slimhinderne som følge af for lang tids brug af midlerne.

Derfor mener Apotekerforeningen ikke, at det er et retvisende billede, der tegnes fra Lægemiddelstyrelsens og Dansk Erhvervs side, når man med baggrund i en nogenlunde stabil omsætning de seneste 4 år, konkluderer, at liberaliseringen for 10 år siden ikke har fået forbrugerne til at købe mere medicin, og at forbruget af håndkøbsmedicin er uproblematisk.

Danmarks Apotekerforening er bekymret over det signal, som liberaliseringen af håndkøbslægemidler til salg i supermarkeder, kiosker og på tankstationer på linje med dagligvarer har sendt til danskerne. »Jeg tror, at man påvirker befolkningens hidtidige opfattelse af lægemidler som noget, man bør være varsom med og bruge med omtanke, når man placerer det ved siden af almindelige varer. Til noget, der jo, ikke kan være så farligt', når det kan fås i Brugsen. Og det er ikke positivt«, siger apotekerformand Niels Kristensen.

Grundløse beskyldninger om manipulation fra Dansk Erhverv

På Dansk Erhvervs hjemmeside kommenteres Apotekerforeningens analyse af salget af håndkøbsmedicin under en overskrift om, at "Apotekerforeningen manipulerer statistik om håndkøbsmedicin". Det er en beskyldning, der er lige så hård, som den er grundløs.

Apotekerforeningen har ikke betvivlet Lægemiddelstyrelsens tal for, at der de seneste par år ikke synes at have været nogen voldsom stigning i omsætningen af håndkøbslægemidler (selv om der tidligere har været store fejl og mangler i detailhandelens indberettede tal for salget af håndkøbslægemidler). Problemet er bare, at man selvfølgelig ikke kan vurdere effekten af den liberalisering, der skete i 2001, ved udelukkende at fokusere på stigningen i omsætningen i kr. fra 2006 til 2010.

Derfor analyserer Apotekerforeningen i årbogen "Lægemidler i Danmark 2011" på stigningen i det mængdemæssige forbrug (målt i døgndoser) helt tilbage fra liberaliseringen i 2001, uden at springe effekterne de første fem år efter liberaliseringen over.

Forbruget er steget 8 procent siden 2007

Samtidig er det ikke et retvisende billede af medicinforbruget, når Dansk Erhverv udlægger det som, at "salget af liberaliserede håndkøbslægemidler siden 2007 er faldet med hele 5,4 pct., når man tager højde for inflationen". I hvert fald ikke hvis fokus skal være på borgerens mængdemæssige medicinforbrug - det antal doser som medicinforbrugerne rent faktisk køber - og ikke blot på detailhandelsbutikkernes omsætning, som i denne sammenhæng er sagen uvedkommende.

Lægemiddelstyrelsens data siger, at det samlede mængdemæssige forbrug af liberaliserede håndkøbslægemidler - målt i døgndoser defineret af WHO, og ikke blot i kroner korrigeret for inflation - ikke er uændret, men er vokset med ca. 8 procent fra 2007 til 2010 - og siden liberaliseringen i 2001 altså med 56 procent.

Læs mere i årbogen "[Lægemidler i Danmark 2011](#)", hvor fakta er beskrevet i kapitlet om håndkøbslægemidler på side 27-31, og hvor man i øvrigt kan finde en række relevante fakta om apoteker og udlevering af lægemidler.